

Kunnskapsdepartementet

Oslo, 16. januar 2017

Høringsuttalelse om utvidet rett til videregående opplæring for ungdom og rett til videregående opplæring for voksne som har fullført videregående opplæring i utlandet

Vi viser til høringsbrev av 14. november 2016 og avgir herved Norsk Lektorlags høringsuttalelse i saken.

Norsk Lektorlag støtter målet om å tilrettelegge for at flere fullførere og består videregående opplæring. Dagens lovverk har gitt enkelte uheldige konsekvenser, som vi mener det er rett av Kunnskapsdepartementet å rydde opp i så snart som mulig.

Direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring

Utvidelsen av ungdomsretten slik at det blir en direkte overgang til voksenretten til videregående opplæring er et viktig grep for å fange opp unge som står i fare for å ikke fullføre videregående opplæring. Forskningen er entydig på at frafall fra videregående skole gir sårbarhet for manglende tilhørighet til arbeidslivet, med de tap det innebærer både i et individ- og samfunnsperspektiv.

Det er i dag svært uheldig for samfunnet og dem det gjelder, når eleven har brukt opp ungdomsretten ved 21 år, og må vente til 25 år for å kunne fortsette med videregående opplæring etter voksenretten. Norsk Lektorlag støtter derfor at en opphever kravet i § 3-1 om at retten må tas ut innenfor en sammenhengende periode på fem eller seks år. Forslaget innebærer at ungdom beholder retten til videregående opplæring etter § 3-1 ut det året de fyller 24 år. Vi støtter Kunnskapsdepartementets vurderinger om at det er mest hensiktsmessig for den enkelte elev, og for fylkeskommunene, at vedkommende får fullføre ungdomsløpet framfor å gå over til et opplæringstilbud som er særskilt organisert for voksne.

- Norsk Lektorlag støtter at ungdomsretten til å ta videregående opplæring (videregående skole) utvides, slik at den gjelder ut det året eleven fyller 24 år.

Gi innvandrere under 25 år uten godkjent videregående opplæring ungdomsrett til videregående opplæring

Kunnskapsdepartementet foreslår at opplæringsloven endres slik at de som har fullført videregående opplæring i et annet land og som ikke får denne godkjent i Norge, får rett til videregående opplæring i Norge. Vi mener det er viktig at innvandrere som ikke får godkjent sin videregående opplæring fra utlandet i Norge, gis mulighet til å ta videregående opplæring i Norge. Dette er vesentlig for muligheten for integrering og produktivt arbeid. Innvandreres kompetanse blir verken sett, anvendt eller utviklet godt nok i norsk samfunns – og arbeidsliv, påpekte karriereveiledningsutvalget i NOU 2016:7.

Kunnskapsdepartementet uttrykker i høringsnotatet tvil om innvandrere under 25 år bør gis rett til videregående opplæring etter opplæringslovens § 3-1 (ungdomsrett) eller etter § 4a-3. (voksenrett). Retten til videregående opplæring etter § 3-1 gjelder i dag for ungdom/voksne under 25 år som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring. Opplæringsloven § 3-1 gir visse rettigheter som § 4a-3 ikke gir.

Lektorer i videregående skoler melder i dag om pedagogiske utfordringer i sine klasser, med stort aldersspenn og ulikt faglig nivå i gruppen med innvandrere/asylsøkere. Vi har også fått tilbakemeldinger om at man i samme gruppe må undervise etter ulike læreplaner (både yrkesfag og SSP). Gjennomtrekk i klassene vil også være et problem. Dette er argumenter som tyder på at det fra et pedagogisk perspektiv trolig vil være mer hensiktsmessig å differensiere rettigheter til innvandrere uten godkjent videregående opplæring ytterligere etter alder, og ikke kun til gjeldende aldersgrense i lovverket på under/over 25 år. Skoleeier må også i større grad bruke mulighetene til organisatorisk differensiering for å møte elevenes ulike behov.

- Norsk Lektorlag mener at innvandrere under 25 år uten godkjent videregående opplæring bør gis ungdomsrett til videregående opplæring

Ungdomsrett til videregående opplæring kan gi rett til to år ekstra

Det fremgår av § 3-1, 5. ledd at elever som etter reglene i kapittel 5 har rett til spesialundervisning kan ha rett til videregående opplæring i inntil to år ekstra. Denne retten til utvidet videregående opplæring gjelder også elever som har rett til opplæring i og på tegnspråk, rett til opplæring i punktskrift eller rett til særskilt språkopplæring. Retten til særskilt språklæring er hjemlet i § 3-12 og gjelder særskilt språkopplæring for elever fra språklige minoriteter.

I § 3-1, 6. ledd, 2. pkt gis det også en ytterligere rettighet for elever som har rett til spesialundervisning som ikke fremgår av §4a-3. NLL har ikke fullstendig oversikt over hvilke rettigheter voksne over 25 år har, utover det som fremgår av § 4a-3, men ser det som viktig at rettighetene til elever med særskilt behov også sikres de over 25 år forutsatt at de oppfyller de gitte vilkår i §3-1, 5 og 6. ledd. Dette er viktig blant annet for å gi også de over 25 år samme mulighet til å ta høyere utdanning utover videregående skole.

Viktig med rask igangsetting av utdanningen

Det blir ofte kritisert i media hvor lang saksbehandlingstid enkelte innvandrere opplever når de har søkt om oppholdstillatelse. I følge § 3-1 gis mindreårige innvandrere en rett til videregående opplæring mens de venter på å få avgjort sin søknad, forutsatt at de oppfyller de øvrige vilkårene i § 3-1 siste ledd. Denne retten mister de, slik vi leser § 4a-3, hvis de blir omfattet av denne bestemmelsen slik § 4a-3 er formulert i dag. NLL mener det vil være en fordel for den enkelte innvandrer, og for integrering i samfunnet, at vedkommende kan fortsette med utdanningen så raskt som mulig, og at dette vil være et viktig argument for å gi innvandrere uten godkjent videregående utdanning rett til denne etter ungdomsretten.

norsk lektorlag

Med bakgrunn i det ovenfor nevnte og gitt at det er en mulighet for unntak i § 3-1, 11. ledd, mener Norsk Lektorlag at ungdom/voksne under 25 år bør gis rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1.

- Norsk Lektorlag mener innvandrere under 25 år uten godkjent videregående utdanning bør få rett til videregående opplæring mens de venter på å få avgjort sin søknad om oppholdstillatelse, slik mindreårige innvandrere har. Dette såfremt opplæringslovens øvrige vilkår er oppfylt.

Vi vil for øvrig vise til karriereveiledningsutvalgets påpeking av at «*særlig nyankomne innvandrere ofte har stort behov for karriereveiledning, spesielt når det gjelder hvordan de kan benytte medbragt kompetanse og hvordan de kan bli kvalifisert for deltakelse i arbeidslivet. (...) Justisdepartementet bør derfor også bidra til å sikre et tilstrekkelig tilbud om karriereveiledning til alle voksne over 19 år ved karrieresentrene*» (NOU 2016:7).

Kunnskapsdepartementet foreslår at personer over 25 år, med videregående fra utlandet som ikke blir godkjent, gis rett til videregående opplæring etter opplæringslovens § 4a-3. Norsk Lektorlag støtter dette.

Med vennlig hilsen

Rita Helgesen
leder

Norsk Lektorlag